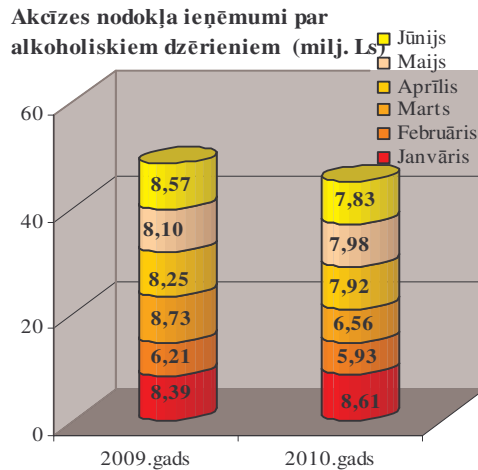

Alkoholisko dzērienu aprite 2010.gada 6 mēnešos

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskiem dzērieniem

2010.gada sešos mēnešos par alkoholiskiem dzērieniem (tai skaitā alu) iekasēti Ls 44,82 milj., kas ir par Ls 3,4 milj. jeb par 7% mazāk kā pērn sešos mēnešos.

1.attēls

Nemot vērā, ka šogad realizētā akcīzes nodokļa likmju paaugstināšana bija minimāla un tikai atsevišķām alkoholisko dzērienu kategorijām (skatīt 3.pielikumu), kas nespēja būtiski ietekmēt nodokļa ieņēmumus, akcīzes nodokļa ieņēmumu samazinājums saistāms ar legālo alkoholisko dzērienu realizācijas apjomu samazinājumu, jo šogad Latvijā ir par 2% (ja neskaita alu, samazinājums ir par 12%) mazāk patēriņam nodoto alkoholisko dzērienu kā 2009.gada sešos mēnešos.

2. Patēriņam Latvijā nodotie¹ alkoholiskie dzērieni

Alkoholisko dzērienu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, un to struktūra, ņemot vērā piemērojamās akcīzes nodokļa likmes, ir vieni no būtiskākajiem rādītājiem, kas vistiešākā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā.

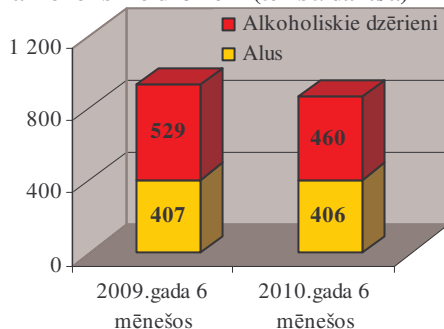
2010.gada sešos mēnešos patēriņam Latvijā nodoti 2071 tūkst. dekalitri (turpmāk – dal) alkoholisko dzērienu, kas ir par 12% mazāk kā 2009.gada attiecīgā periodā, un 7613 tūkst. dal alus, kas ir nedaudz pārsniedzis pērnā gada līmeni.

Vērtējot visu alkoholisko dzērienu (tai skaitā alus) daudzumu pēc to kopējā apjoma dekalitros, vērojams neliels samazinājums – 2%,

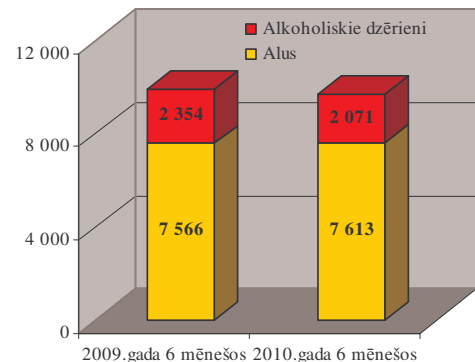
taču pēc absolūtā alkohola

(a/a) daudzuma kritums sasniedz 7%, jo alus ar būtiski zemāko alkohola saturu nespēj kompensēt pārējo alkoholisko dzērienu apjomu sarukumu. Minētais ir būtisks rādītājs, vērtējot akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, jo gan alum, gan pārējiem alkoholiskiem dzērieniem akcīzes nodokli aprēķina, vadoties no absolūtā spirta satura dzērienos.

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal a/a)

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal)

¹ Saistībā ar izmaiņām likumā „Par akcīzes nodokli” šeit iepriekš lietotais termins „izlaists brīvā apgrozījumā” tiek aizstāts ar terminu „nodots patēriņam”, ar to saprotot akcīzes preču daudzumu, kas attiecīgajā periodā nodots realizācijai vai patēriņam Latvijas Republikā.

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūrā šī gada sešos mēnešos 78% no valstī realizācijai novirzītajiem alkoholiskajiem dzērieniem sastāda alus, tomēr būtiski zemās tiem piemērojamās nodokļa likmes dēļ, alus apjomu izmaiņas visai minimāli ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus. 4.attēls

Degvīns un pārējie „spirtotie” alkoholiskie dzērieni kopējā alkohola realizācijā 2010.gada sešos mēnešos sastāda 13%, taču augstās nodokļa likmes dēļ to īpatsvars akcīzes nodokļa ieņēmumos ir noteicošais – 70%. 4.pielikuma 2.tabulā ir redzamas precīzas izmaiņas realizācijas apjomos katram alkoholisko dzērienu veidam, savukārt izmaiņas alus realizācijas apjomos redzamas 5.pielikumā.

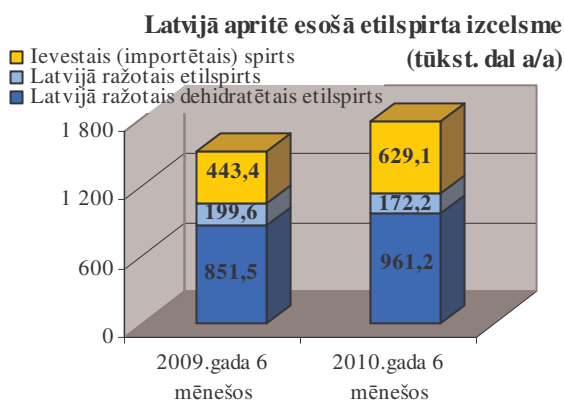
2010.gada jūnija beigās 94 komersantiem ir 105 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai. Licences reģistrēta nosūtītāja darbībai ir spēkā 47 komersantiem, savukārt 3 komersantiem ir spēkā licences reģistrēta saņēmēja darbībai. Informāciju par lielākajiem komersantiem šī gada sešos mēnešos skatīt 7.pielikumā, savukārt populārākos Latvijā realizēto alkoholisko dzērienu un alus nosaukumus 8.pielikumā.

2010.gada jūnija beigās Latvijā 202 komersantiem bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai, 4859 komersantiem bija spēkā licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai un 217 licences alus mazumtirdzniecībai.

3. Spirta aprite

Latvijā spirta aprite tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz arī ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku – etilspirta ražošanu 2010.gada sešos mēnešos veikuši trīs komersanti četrās akcīzes preču noliktavās, savukārt etilspirta ieviešanu no citām valstīm veikuši četri komersanti. Kopējos spirta aprites rādītājus skatīt 6.pielikumā.

5.attēls

2010.gada sešos mēnešos Latvijā kopumā saražoti 1133 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), kas ir par 82 tūkst.dal a/a jeb **par 8% vairāk** kā 2009.gada attiecīgajā periodā. 85% no valstī saražotā spirta ir dehidratētais spirts.

Lai nodrošinātu pieprasījumu pēc spirta, Latvijā spirts tiek arī ievests – šī gada sešos mēnešos valstī ievesti 629 tūkst. dal a/a etilspirta, kas par 42% vairāk kā 2009.gada attiecīgajā periodā.

No kopējā 2010.gada sešos mēnešos valstī esošā etilspirta – 1877 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests Latvijā):

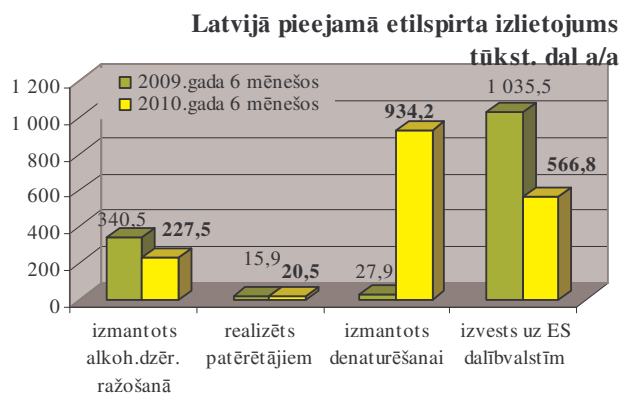
6.attēls

- **50%** izmantoti denaturēšanā (skatīt 6.pielikuma 4.tabulu). Straujais apjoms pieaugums saistās ar Latvijā noteikto obligāto normu, ka degvielai jābūt ar vismaz 5% bio piejaukumu, un benzīnam tas ir etilspirts;

- **30%** izvesti uz citām ES dalībvalstīm, un to apjomi salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu samazinājušies par 45%;

- **12%** izmatoti alkoholisko dzērienu ražošanā un šis apjoms salīdzinājumā ar 2009.gada rādītājiem ir samazinājies par 33%.

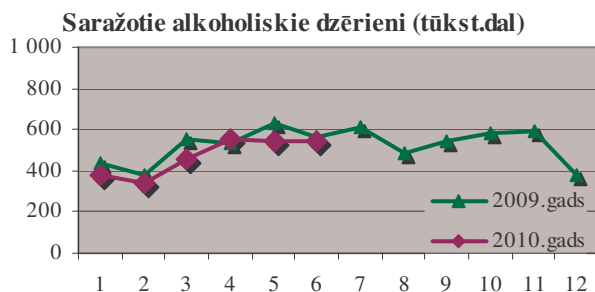
- citiem spirta patērētājiem nodotais apjoms ir palielinājies par 29% salīdzinājumā ar pērnā gadu, taču tie ir salīdzinoši nelieli apjomi, kas kopējā izlietojumā sastāda **1%**.

4. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu (neskaitot alu) ražošana **2010.gada sešos mēnešos** veikta 18 akcīzes preču noliktavās, kurās **saražoti 2858 tūkst. dal** alkoholisko dzērienu, kas ir **par 8% mazāk** kā 2009.gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

7.attēls

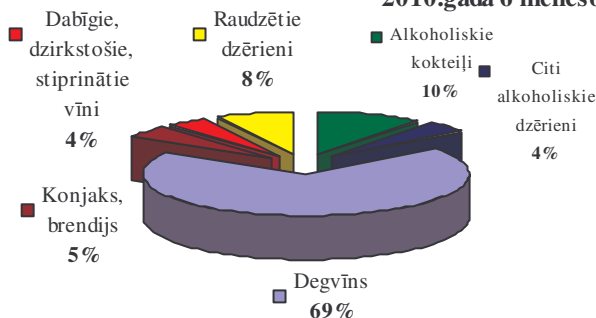
dal), kas saražoto dzērienu sortimentā sastāda 10%. Trešajā pozīcijā ierindojusies raudzēto dzērienu grupa, saražoto dzērienu sortimentā sastādot 8%.

Savukārt alus ražošanu **2010.gada sešos mēnešos** veikuši 17 komersanti saražojot **7745 tūkst. dal alus**, kas ir **par 10% vairāk** kā pērnā gada sešos mēnešos (skatīt 5.pielikumu).

Uz kopējā alkoholisko dzērienu patēriņa samazinājuma, tas ir liels kāpums, ko daļēji varētu skaidrot ar to, ka alkoholisko dzērienu ražotāji, ņemot vērā aizvien pieaugošās akcīzes nodokļa likmes „spirtotajiem” dzērieniem, tai skaitā alkoholiskajiem kokteiļiem, cenšas pielāgoties – virknei alkoholisko kokteiļu

Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā 2010.gada sešos mēnešos, kā ierasts, dominē degvīns – (saražots 1966 tūkst. dal, kas ir par 3% vairāk kā pērn, pretēji pārējās grupās novērotajam apjomu samazinājumam), sastādot 69% valstī saražoto dzērienu struktūrā. Kā otra lielākā grupa ir alkoholiskie kokteiļi (saražoti 302 tūkst.

Latvijā ražoto dzērienu struktūra (neskaitot alu) 2010.gada 6 mēnešos

2009.gada otrajā pusē tika nomainīta receptūra, ražojot tos uz alus bāzes, jo šāda veida dzērienam ir vairākas reizes zemāka nodokļa likme kā tāda paša stipruma kokteilim.

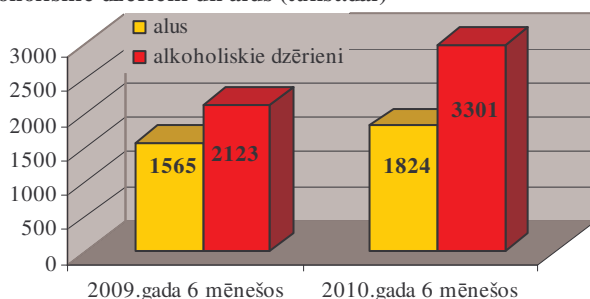
Uz 2010.gada jūnija beigām 14 komersantiem ir piešķirts patstāvīgās mazās alus darītavas statuss. No kopējā Latvijā saražotā alus apjoma **mazajās alus darītavās** (tādējādi saņemot akcīzes nodokļa atvieglojumus) šogad **saražoti 10%** jeb 738 tūkst. dal alus.

5. Importēto/ievesto alkoholisko dzērienu ievēšana Latvijā

2010.gada sešos mēnešos Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **3301 tūkst. dal** alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 55% vairāk** kā pērnā gada attiecīgajā periodā. (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

9.attēls

No ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

Tomēr akcīzes preču noliktavās ievestie preču apjomi būtībā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus, jo liela daļa dzērienu atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiek pārvietoti uz citām ES dalībvalstīm vai eksportēti.

Savukārt alus no citām valstīm Latvijā tiek ievests joprojām salīdzinoši nelielos apjomos, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alum. **2010.gada sešos mēnešos** Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **1824 tūkst. dal alus**, kas ir **par 17% vairāk** kā pērnā gada sešos mēnešos (skat. 5.pielikuma 1.tabulu). No kopumā valstī 2010.gada sešos mēnešos ievestā ārvalstīs ražotā alus akcīzes preču noliktavās ievests 1372 tūkst. dal alus, kas ir par 47% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā.

Alkoholisko dzērienu aprites analīzē apkopotā informācija liecina par stabilu legālā alkohola tirgus samazinājumu, ko izraisīja gan likmju paaugstinājuma izraisītais cenu kāpums, gan pierobežā bieži sastopamais kaimiņvalstīs iegādātais alkohols, gan nelegālā tirgus paplašināšanās.